

BEZPIECZEŃSTWO  
WEWNĘTRZNE –  
WYBRANE ASPEKTY  
PRAKTYCZNE





Akademia Nauk Stosowanych w Koninie

BEZPIECZEŃSTWO  
WEWNĘTRZNE –  
WYBRANE ASPEKTY  
PRAKTYCZNE

redakcja  
Kinga Przybyszewska  
Wojciech Nowiak

Poznań – Konin 2023

Recenzja wydawnicza:  
dr hab. Zbigniew Kazimierz Mikołajczak, prof. UKSW

Redakcja i korekta:  
Anna Surendra  
Sebastian Surendra

Redakcja naukowa:  
Kinga Przybyszewska  
Wojciech Nowiak

Projekt okładki:  
Agnieszka Jankowska

Łamanie, skład, druk:  
Wydawnictwo Rys

© Copyright by Autorzy  
© Copyright by Wydawnictwo Rys  
© Copyright by Akademia Nauk Stosowanych w Koninie  
Wydawnictwo Akademii Nauk Stosowanych w Koninie

**ISBN 978-83-67287-57-9**  
**ISBN 978-83-65038-48-7**



Wydawnictwo Rys  
Dąbrówka, ul. Kolejowa 41  
62-070 Dąbrówka  
tel. 600 44 55 80  
e-mail: [tomasz.paluszynski@wydawnictworys.com](mailto:tomasz.paluszynski@wydawnictworys.com)  
[www.wydawnictworys.com](http://www.wydawnictworys.com)



Wydawnictwo  
Akademii Nauk Stosowanych w Koninie  
ul. Przyjaźni 1  
62-510 Konin  
tel. 63 249 72 09  
e-mail: [wydawnictwo@konin.edu.pl](mailto:wydawnictwo@konin.edu.pl)

# Spis treści

*Wojciech Nowiak*

Wprowadzenie .....	9
Bibliografia .....	23

*Kazimiera Król*

Rozdział 1. Bezpieczeństwo społeczne .....	23
1.1. Bezpieczeństwo społeczne jako ważny składnik bezpieczeństwa narodowego. Istota bezpieczeństwa narodowego.....	23
1.2. Strategia Bezpieczeństwa Narodowego Rzeczypospolitej Polskiej .....	24
1.3. Bezpieczeństwa społeczne – istota i znaczenie .....	25
1.4. Polityka społeczna – jej rola i zadania w zapewnieniu bezpieczeństwa społecznego.....	27
1.5. Podstawowe wartości i zasady działania w polityce społecznej.....	29
1.6. Instrumenty polityki społecznej .....	31
1.7. Unia Europejska wobec problemu bezpieczeństwa społecznego .....	32
1.8. Polityka społeczna Rady Europy – rola i znaczenie w zapewnieniu bezpieczeństwa społecznego.....	34
1.9. Krajowe podmioty polityki społecznej i ich rola w zapewnieniu bezpieczeństwa społecznego.....	36
1.10. Zadania władz samorządowych w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa społecznego.....	37
1.11. Kapitał społeczny a bezpieczeństwo społeczne .....	40
1.12. Rola i znaczenie organizacji pozarządowych w budowaniu bezpieczeństwa społecznego .....	41
1.13. Studium przypadku strategii rozwiązywania problemów społecznych gminy, czyli jak gminy przygotowują się do rozwiązywania problemów społecznych w celu zapewnienia bezpieczeństwa społecznego swoim mieszkańcom .....	42
1.14. Pytania kontrolne:.....	45
Bibliografia .....	46

*Wojciech Nowiak*

Rozdział 2. Administracja oraz instytucje bezpieczeństwa i porządku publicznego.....	49
Wstęp .....	49
2.1. Bezpieczeństwo publiczne w prawie administracyjnym .....	52
2.2. Wyspecjalizowane organy państwowe dbające o bezpieczeństwo i porządek publiczny.....	57
2.2.1. Formacje umundurowane podległe Prezesowi Rady Ministrów oraz Ministrowi Spraw Wewnętrznych .....	57
2.2.2. Formacje wojskowe w zakresie bezpieczeństwa i porządku publicznego....	64
2.2.3. Straże w zakresie bezpieczeństwa i porządku publicznego .....	65
2.2.4. Państwowe służby w zakresie bezpieczeństwa i porządku publicznego....	67
2.2.5. Inspekcje jako podmioty wyspecjalizowane w zakresie bezpieczeństwa i porządku publicznego.....	67

2.3. Wyspecjalizowane organy samorządowe dbające o bezpieczeństwo i porządek publiczny .....	73
2.4. Wyspecjalizowane organy i instytucje pozarządowe wykonujące zadania z zakresu bezpieczeństwa i porządku publicznego.....	73
2.5. Podmioty prywatne wykonujące zadania z zakresu bezpieczeństwa i porządku publicznego .....	77
Zakończenie .....	76
Bibliografia .....	77

*Sylwester Nadolski*

Rozdział 3. Bezpieczeństwo w komunikacji powszechnej i transporcie.....	81
Bibliografia .....	107

*Bogumiła Pawlaczyk*

Rozdział 4. Zwalczanie przestępczości, kryminologia i kryminalistyka.....	109
4.1. Wprowadzenie .....	109
4.2. Patologie społeczne – definicje, rodzaje, przyczyny .....	111
4.2.1. Alkoholizm .....	112
4.2.2. Narkomania .....	112
4.2.3. Prostyucja .....	114
4.2.4. Samobójstwo .....	115
4.2.5. Zachowania dezintegrujące rodzinę .....	115
4.3. Teorie wyjaśniające zjawiska patologii społecznych.....	116
4.4. Profilaktyka i przewycięzanie społecznych patologii .....	118
4.5. Przestępczość – definiowanie, pomiar, rodzaje .....	120
4.5.1. Przestępstwo – definicje i ogólna charakterystyka .....	121
4.5.2. Pomiar przestępczości .....	124
4.5.3. Rodzaje przestępczości .....	124
4.5.4. Zapobieganie przestępczości .....	129
4.6. Studium przypadku .....	130
4.7. Zadania.....	132
Bibliografia .....	133

*Robert Jurczak*

Rozdział 5. Etyka zawodowa funkcjonariuszy służb państwowych.....	135
5.1. Zagadnienia teoretyczne z przykładami.....	135
5.2. Studium przypadku .....	137
5.3. Zadania.....	156
5.4. Rozwiązania zadań .....	160
Bibliografia .....	160

*Robert Jurczak, Adrian Ciastowicz*

Rozdział 6. Ochrona i bezpieczeństwo ludzi, mienia i przestrzeni.....	163
6.1. Zagadnienia teoretyczne z przykładami.....	163
6.2. Studium przypadku.....	177
6.3. Zadania.....	183
6.4. Rozwiązania zadań .....	186
Bibliografia .....	186

*Mirosław Żywiłowski, Andrzej Andrzejewski*

Rozdział 7. Zarządzanie bezpieczeństwem i przepływem informacji.....	189
7.1. Wprowadzenie .....	189
7.2. Znaczenie informacji .....	191
7.3. Definicja informacji .....	192
7.4. Cykl życia informacji.....	193
7.5. Istota bezpieczeństwa informacji.....	194
7.5.1. Poufność .....	196
7.5.2. Integralność .....	198
7.5.3. Dostępność .....	198
7.6. Elementy bezpieczeństwa informacji .....	199
7.6.1. Zasoby w SZBI.....	200
7.6.2. Zabezpieczenia w SZBI.....	202
7.7. Korzyści z ochrony informacji .....	202
7.8. Koncepcja systemu zarządzania bezpieczeństwem informacji.....	204
7.9. Dokumentacja w systemie zarządzania bezpieczeństwem informacji.....	206
7.10. Studium przypadku .....	207
7.11. Przykład – lista oszacowanych zagrożeń .....	211
Bibliografia .....	215

*Grzegorz Milewski*

Rozdział 8. Zwalczanie terroryzmu.....	217
8.1. Historyczne podłoże międzynarodowych działań antyterrorystycznych.....	217
8.2. Systemy przeciwdziałania terroryzmowi po 11 września 2001 r.....	220
8.3. Formy zwalczania terroryzmu w państwach demokratycznych .....	222
8.4. Obowiązki państw w zwalczaniu terroryzmu na świecie .....	226
8.4. Analiza indywidualnego przypadku .....	233
8.5. Zadania – testy wiedzy .....	241
Bibliografia .....	251

*Mirosław Żywiłowski*

Rozdział 9. Zarządzanie i komunikacja z mediami w sytuacjach kryzysowych .....	255
9.1. Wprowadzenie .....	255
9.2. Fazy sytuacji kryzysowej.....	260
9.3. Kryteria warunkujące powstanie sytuacji kryzysowej.....	262
9.3.1. Odległość w czasie .....	262
9.3.2. Straty.....	265
9.3.3. Prawdopodobieństwo .....	266

9.3.4. Czas trwania .....	267
9.3.5. Obszar.....	268
9.3.6. Możliwości reagowania.....	268
9.4. Źródła i przesłanki sytuacji kryzysowej .....	269
9.5. Studium przypadku.....	272
9.6. Zadania.....	276
Bibliografia .....	280

*Miroslaw Żywiołowski, Andrzej Andrzejewski*

Rozdział 10. Ochrona danych osobowych i informacji niejawnych .....	281
10.1. Teoria przedmiotu .....	281
10.1.1. Teoria ochrony danych osobowych .....	281
10.1.2. Wdrożenie RODO w organizacji.....	282
10.1.3. Rejestrowanie czynności przetwarzania.....	283
10.2. Teoria ochrony informacji niejawnych .....	283
10.2.1. Klasyfikowanie informacji niejawnych.....	284
10.2.2. Organizacja ochrony informacji niejawnych.....	285
10.2.3. Szkolenie w zakresie ochrony informacji niejawnych .....	288
10.2.4. Bezpieczeństwo osobowe .....	289
10.2.5. Środki bezpieczeństwa fizycznego .....	290
10.2.6. Bezpieczeństwo teleinformatyczne .....	290
10.2.7. Bezpieczeństwo przemysłowe.....	291
10.3. Analiza przypadku .....	292
10.3.1. Ochrona danych osobowych.....	292
10.3.2. Ochrona informacji niejawnych .....	294
10.4. Przykłady .....	296
Bibliografia .....	304

*Wojciech Nowiak, Kinga Przybyszewska*

Rozdział 11. Słownik terminów z dziedziny bezpieczeństwa .....	307
--	-----

*Wojciech Nowiak, Kinga Przybyszewska*

Chapter 12. Glossary of security terms.....	329
---	-----